

MODERNIZAREA ORGANIZĂRII ȘI CONDUCERII PRODUCTIEI ÎN CONDIȚIILE PROMOVĂRII DEMOCRAȚIEI SOCIALISTE ȘI AUTOCONDUCERII MUNCITOREȘTI

Viorel Cornescu, Ioan Mihăilescu

Organizarea și conducerea modernă a producției constituie o problemă integrată în organizarea și conducerea pe baze științifice a întregii economii naționale, fiind concepute și orientate de către partid ca factori deosebiți ai creșterii și dezvoltării economico-sociale.

Atât la nivelul macrosocial cit și microsocial, organizarea și conducerea în societatea socialistă sunt nedisociabile, organic întrepătrunse, implicate puternic în ansamblul acțiunilor îndreptate spre înfăptuirea progresului economico-social. Ele au menirea, prin intermediul unor forme și metode specifice de acțiune, să asigure cadrul cel mai rațional în care procesele economice și sociale să se desfășoare cu maximă eficiență, iar obiectivele fixate să se îndeplinească în condiții de utilizare optimă a resurselor umane, materiale și financiare disponibile. Aceste cerințe sunt și mai actuale în condițiile aplicării nouui mecanism economico-financiar, care pune pe prim planul activităților economice din societate eficiența economică.

Importanța pe care o prezintă organizarea și conducerea în general în societatea socialistă și a producției în special, precum și profundele schimbări care se produc continuu în viața economică și socială sub impactul unor factori științifico-tehnici, politici, sociali etc. determină acțiuni de modernizare a formelor și metodelor de organizare și conducere la toate nivelurile societății, promovarea largă a ideilor noi, conceperea de sisteme de conducere și organizare cit mai eficiente.

Direcții principale de acțiune. Modernizarea organizării și conducerii producției presupune acțiuni concrete în următoarele direcții principale :

a. *Articularea organică a elementelor economiei naționale, armonizarea acestora în primul rînd prin aplicarea corectă a principiilor care stau la baza formelor și metodelor de conducere și organizare a economiei, în vederea desfășurării proceselor reglative în direcția asigurării echilibrului structural dinamic.* Dacă avem în vedere că mecanismul de organizare și conducere a economiei naționale este constituit, în principal, din complexul de relații politice, economice și sociale dintre centrele de decizie care dirijează dezvoltarea economică și social-culturală și cei care desfășoară această activitate, ca și din instituțiile respective, cu formele și metodele concrete pe care acestea le elaborează și le aplică în practică,

este evident că la constituirea și modernizarea unui asemenea mecanism complex de conducere trebuie să cunoaștem, să respectăm și să perfecționăm principiile lui de funcționare.

Principiul fundamental de organizare și conducere a economiei naționale și a subsistemelor ei, pînă la nivelul unității economice – centralismul democratice – s-a manifestat în toate etapele de dezvoltare a societății sociale. În concepția partidului nostru, centralismul democratice reprezintă o categorie dialectică, dinamică și flexibilă, care asigură imbinarea organică a conducerii centralizate a economiei naționale cu autonomia unităților în care se desfășoară producția. Așadar procesul de modernizare a organizării și conducerii economiei presupune utilizarea acelor forme și metode prin care să se asigure imbinarea armonioasă a conducerii unitare – pe baza planului național unic – a tuturor proceselor economice, cu creșterea răspunderii și autonomiei unităților economice, în participarea activă a maselor la conducerea societății.

Desigur, raportul conducere centralizată – conduceere locală este foarte sensibil. Conducerea planificată centralizată cu defalcarea prevederilor pe execuțanți, pînă la nivelul unităților economice, pe lîngă unele caracteristici pozitive legate de promovarea interesului general implică, de multe ori, și unele dificultăți ca urmare a unor posibile erori în alocarea resurselor prin necunoașterea exactă a realității din absolut toate unitățile economice, a manifestării unor elemente de birocratism și mai ales a îngrădirii inițiativei unităților economice cu implicații asupra eficienței muncii sociale. Fără disidenție, conduceerea locală, descentralizată este generatoare, la rîndul ei, de serioase consecințe negative și limitează posibilitatea orientării conștiente a schimbărilor macroeconomice. Optimul macroeconomic nu se mulează întotdeauna cu cel microeconomic. De aici putem aprecia că modul în care au fost concepute perfecționările conducerii și organizării proceselor economice, înnoirile aduse de către partid începînd de la Conferința Națională din 1967 și în mod deosebit în ultima etapă, permit imbinarea flexibilă a autonomiei decizionale a unităților economice în privința producției, utilizării resurselor și relațiilor de schimb cu un sistem adecvat de adoptare la nivel central (ramură sau economie națională) a deciziilor ce privesc interesele generale și care ies din sfera intereselor specifice ale unităților economice. Tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia la Conferința Națională a P.C.R. din luna decembrie 1987 : „trebuie să avem permanent în vedere că problemele tot mai complexe, introducerea și aplicarea noilor cuceriri ale științei și tehnicii nu diminuează, ci, dimpotrivă, duc la creșterea rolului planului național unic, care reprezintă acțiunea conștientă, organizată a poporului, în vederea dezvoltării armonioase a forțelor de producție, a întregii țări și societății”¹.

În această perspectivă, putem desprinde ușor sensul principal al modernizării organizării și conducerii economiei naționale în etapa actuală, respectiv schimbarea centrului de greutate al conducerii planificate și respectiv al reglării economiei, prin stabilirea unei concordanțe corespunzătoare între conducerea de la nivel central, pe baza planului național unic, și autoconducerea muncitorească, autogestiuinea economico-finan-

¹ Nicolae Ceaușescu, *Raport prezentat la Conferința Națională a Partidului, „Scîntea”*, 15 decembrie, 1987.

ciară a unităților economice. Se asigură, astfel, pe de o parte, mobilizarea și orientarea resurselor în direcțiile decisive pentru progresul multilateral al societății, iar pe de altă parte, creșterea responsabilității unităților economice, a colectivelor de oameni ai muncii din cadrul acestora în gospodărirea părții din avuția națională ce o au spre administrare. Dacă avem în vedere măsurile recente ale perfectionării mecanismului economic și în mod deosebit a activității financiare și de creditare, în cadrul economiei naționale se manifestă o asemenea tendință de distribuire a competențelor decizionale, încit socializarea deciziilor unităților economice prin decizii adoptate la nivel central se realizează nu numai în mod direct ci mai ales indirect prin sistemul normelor, normativelor, pîrghilor economico-financiare etc.

Alături de orientările novatoare în aplicarea principiului centralismului democratic, modernizarea conducerii și organizării economiei naționale, a unităților economice și implicit a producției se asigură și printr-o varietate de alte măsuri ce urmărește adaptarea tuturor principiilor ce stau la baza acestor procese la realitățile actualei etape. În acest sens, nu dorim să amintim decât măsurile ce privesc perfectionările aduse sistemului de retribuire a muncii, de asigurare a creșterii susținute a productivității muncii, de ridicare a nivelului tehnic și calitativ al produselor etc. La acestea se adaugă, fără discuție, modernizarea întregului sistem al autoconducerei muncitorești și autogestiunii economico-financiare.

b. Orientarea fermă a unităților economice spre cerințele consumului, spre satisfacerea acestor cerințe. O asemenea direcție de perfectionare ridică problema raportului plan-piață, cum trebuie privit acest raport în etapa actuală, ce sarcini trebuie să stea în fața întreprinderilor. Pornind de la realitatea că economia socialistă este o economie planificată, nu trebuie să se negligeze, de către unitățile economice, rolul pieții, al legii valorii în procesele de reglare din cadrul economiei naționale. Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție înălță concurența ca modalitate de reglare post factum a economiei. Planul nu substituie piata. Între plan și piață trebuie să se realizeze un asemenea echilibru care să permită imbinarea într-un tot unitar a verigilor economiei naționale, reglarea firească a acesteia, găsirea locului fiecărei întreprinderi corespunzător cerințelor de consum pentru produsele ei. Mecanismele pieței sunt obiective și în cadrul economiei sociale, acțiunea lor este deliberat stabilită de sfera planicității și a conducerii planificate, căreia îi conferă informații de adevarare la realitate, oferind căi, forme, mijloace pentru indeplinirea în mai bune condiții și pentru societate, și pentru unități și colective de muncă, dar și pentru fiecare participant la activitățile economice a sarcinilor de plan. În acest sens, modernizarea organizării și conducerii producției în cadrul întreprinderilor trebuie să aibă în primul rînd în vedere indeplinirea următoarei cerințe: „Fiecare unitate trebuie să producă, să vîndă, să incaseze și, pe această bază, să-și asigure activitatea de producție”². Degeaba se introduc în producție cele mai moderne utilaje și se aplică cele mai noi metode de organizare a producției dacă unitățile

² Nicolae Ceaușescu, *Cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R., din 2–3 aprilie 1986*, în volumul *România pe drumul construirii societății sociale multilateral dezvoltate*, București, Edit. Politică, 1987, p. 403.

economice nu se racordează organic la cerințele de consum ale economiei, dacă nu țin seama de cerințele legii valorii, a celorlalte legi economice obiective, dacă nu-și asigură contracte sau comenzi ferme pentru fiecare an de plan. Nu întâmplător, prin noile măsuri de perfecționare a mecanismului economico-financial, unitățile economice urmăresc și valoarea producției marfă contractată, element ce contribuie în plus la asigurarea corelării organice a cerințelor planului cu cele ale pieții, integrarea firească a întreprinderilor în circuitul real de valori materiale. Această orientare spre piață a unităților economice nu contravine principiilor de organizare și conducerere a economiei socialiste, nu diminuează și nu semnifică nici-decum revenirea la unele mecanisme specifice economiei capitaliste. „Reglementarea problemelor dezvoltării economico-sociale nu poate fi lăsată numai pe seama legii cererii și ofertei, a legilor pieții. Este greu să se asigure progresul prin aşa-zisul socialism de piață”³.

Desigur, orientarea spre piață dă posibilitate conducerii unităților economice să urmărească cu mai mare atenție nu numai ansamblul rezultatelor obținute, ci și activitatea de producție și cea economico-financiară pe segmente distincte: cum se acționează pentru asimilarea de noi produse, care este stadiul pregătirii tehnice și tehnologice a fabricației, cum se asigură calitatea produselor și se exercită controlul de calitate, care este nivelul costului de producție în raport cu cel antecalculat, cu cel obținut de alte unități economice similare, cu prețul de vinzare, cum se comportă produsul pe piață internă și externă, care este atitudinea cumpărătorilor etc. Prin aceasta se creează acea stare de efervescență necesară ca activitatea întreprinderilor să se desfășoare – așa cum a cerut și o cere conducerea de partid – pe principii economice. În ce ne privește, considerăm că nu putem vorbi de organizare și conducerere și în nici un caz de modernizarea acestora în situația unităților economice care desfășoară activități nerespectând aceste cerințe, în virtutea inerției, a ideii că lipsurile sub aspect economico-financial vor fi compenate din fondurile aflate la dispoziția statului. Asemenea unități constituie balast pentru economia națională și, în conformitate cu cerințele legilor economice, ele trebuie să dispară, menținerea lor aducind prejudicii grave economiei naționale, echilibrului acestia.

c. Perfecționarea organizării sociale a producției este determinată de adincirea continuă a diviziunii sociale a muncii și socializarea crescindă a producției. În spatele acestei direcții este, fără discuție, progresul tehnic, generind, pe de o parte, crearea unor unități economice din ce în ce mai specializate în care se pot aplica metode moderne de organizare a producției în flux, iar pe de altă parte, accentuarea gradului de întrepătrundere a unităților socialiste, extinderea relațiilor de cooperare economică, care impun nu numai modernizări în cadrul organizării și conducerii producției, dar și a activităților de aprovizionare, desfacere etc.

d. Stimularea creativității și originalității în toate unitățile economice. Manifestarea creativității, inovarea privită ca o conversie directă a cunoștințelor științifice noi, a noilor idei în satisfacerea cerințelor de consum ale societății sint rezultatul direct al modernizării organizării și condu-

³ Nicolae Ceaușescu, Raport prezentat la Conferința Națională a Parlidului, „Scintela”, 15 decembrie, 1987.

cerii întreprinderii, al schimbării mentalității cadrelor de conducere, al promovării unor metode și forme de conducere care asigură antrenarea personalului muncitor nu numai la realizarea deciziilor, ci și la punerea în valoare a potențialului creativ, al capacității lui de a introduce în practică noile idei.

e. *Corelarea programelor unitare ce vizează îmbunătățirea diferitelor laturi ale activității unităților economice, în sensul integrării tuturor măsurilor în așa fel ca abordarea modernizării organizării și conducerii producției să se facă corespunzător complexității și nivelului tehnic al producției în raport cu criteriile economiei de timp, eficienței și competitivității.* Drept urmare, aria problemelor devine foarte cuprinzătoare – de la generalizarea mecanizării și automatizării producției, pînă la cele de organizare propriu-zisă a proceselor de fabricație, perfectionarea pregătirii tehnice, a lotizării, a programării, lansării și urmăririi producției, a introducerii robotizării, calculatoarelor de proces etc. Desigur, efectele economice vizează valorificarea superioară a materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei, economisirea muncii și, reducerea importurilor de materii prime, de mașini și utilaje, ridicarea calității produselor, creșterea eficienței utilizării fondurilor fixe, sporirea rentabilității etc.

Perfecționarea sistemului autoconducerii muncitorești. Ca urmare a măsurilor adoptate de partid, în ultimii ani, a crescut mult rolul adunărilor generale în elaborarea planurilor de producție, în stabilirea măsurilor concrete menite să asigure realizarea planurilor, în stabilirea unor programe proprii de creștere a eficienței economice, în hotărîrea modalităților de folosire căt mai eficientă a resurselor umane ale unităților economice, în controlul activităților economice și sociale desfășurate în întreprinderi, în controlul activității cadrelor și organismelor de conducere, în folosirea rațională a beneficiilor în vederea modernizării producției și muncii și satisfacerii nevoilor social-culturale ale lucrătorilor. În realizarea autoconducerii muncitorești democratice un rol crescînd revine consiliilor oamenilor muncii care asigură o participare democratică la organizarea și conducerea producției tuturor categoriilor de lucrători. Analizînd perfecționările aduse sistemului autoconducerii muncitorești, tovarășul Nicolae Ceaușescu afirma la Conferința Națională a Partidului din luna decembrie 1987 : „Se poate spune că am realizat un puternic sistem al democrației muncitorești-revoluționare care asigură participarea directă a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, a întregului popor la conducerea tuturor sectoarelor de activitate”⁴.

Formele instituționalizate ale autoconducerii muncitorești permit un înalt grad de participare a oamenilor muncii la elaborarea, adoptarea și realizarea deciziilor, asigurîndu-se pe această cale o eficiență crescută a întregii activități desfășurate în unitățile economice. Sfera atribuțiilor organismelor instituționalizate ale conducerii muncitorești este atotcuprinzătoare : stabilirea strategiei și politicii de dezvoltare de la nivelul fiecarei întreprinderi, gospodărirea cu maximum de eficiență a mijloacelor materiale, financiare și umane de care dispun unitățile economice, organizarea producției și a muncii din fiecare unitate, controlul îndeplinirii

⁴ Nicolae Ceaușescu, *Raport prezentat la Conferința Națională a Partidului, „Sciunieia”, 15 decembrie, 1987.*

sarcinilor de plan, analiza rezultatelor obținute și stabilirea corecțiilor necesare, modernizarea tehnologică, creșterea productivității muncii și a calității produselor, reducerea cheltuielilor materiale de producție, creșterea calificării lucrătorilor și a conștiinței sociale a acestora, formarea unei atitudini înaintate față de muncă și față de avutul obștesc, soluționarea echitabilă a problemelor sociale și umane ale întreprinderilor.

În urma perfectionărilor principiale și organizaționale din ultimii ani, sistemul autoconducerei muncitorești a dobândit cracteristici multiple. În prezent, acest sistem reprezintă : a. un ansamblu de valori și relații sociale și politice, fiind principala formă de exercitare a puterii de către oamenii muncii și de realizare a democrației economice și sociale ; b. un ansamblu de valori și trăsături caracteristice relațiilor economice socialiste, a relațiilor de proprietate, schimb și repartiție, un cadru de funcționare a mecanismului economico-financial ; c. un ansamblu de norme, de forme și metode de conducere, principalul mijloc instituționalizat de exercitare a conducerii ; d. o expresie a umanismului caracteristic societății socialiste, o formă de echilibrare a intereselor generale, particulare și individuale, o modalitate de valorificare a talentelor și potențelor creative ale oamenilor muncii, o modalitate de împărtuire a principiilor etice și echității socialiste.

Participarea — dimensiune esențială a dezvoltării. Participarea la organizarea și conducerea producției a devenit o condiție esențială a dezvoltării economice și sociale și o măsură a potențialului democratic al societății socialiste. În țara noastră a avut loc un proces amplu de diversificare și intensificare a participării, cu rezultate pozitive asupra realizărilor tehnice, economice, științifice și sociale. În cadrul acestui proces, oamenii muncii au devenit tot mai conștienți de capacitatea lor de a influența în mod hotărîtor strategiile dezvoltării și rezultatele activității economice. Toate sectoarele de activitate sunt în prezent preocupate de obținerea unei cât mai largi participări a oamenilor muncii, de integrarea echitabilă a acestora în procesele de organizare și conducere a producției.

Participarea democratică este dovada adeziunii oamenilor muncii la obiectivele dezvoltării economice și sociale, intervenind în toate etapele organizării și conducerii. Mobilizarea oamenilor muncii la îndeplinirea obiectivelor de producție este mai rapidă și mai ușoară atunci cînd aceștia participă la luarea deciziilor. Implicarea în elaborarea planurilor, în stabilirea obiectivelor de producție le permite să înțeleagă mai bine ratiunile unei anumite strategii de dezvoltare și să se simtă coautori ai hotărîrilor luate. Prin participarea personalului muncitor la elaborarea planurilor de dezvoltare, factorii de decizie sunt mai bine informati asupra problemelor specifice fiecărui loc de muncă și asupra nevoilor și intereselor participanților direcți la procesele de producție.

Participarea oamenilor muncii permite depistarea unor talente și capacitați profesionale și organizaționale deosebite, de mare utilitate în procesul dezvoltării. Performanțele profesionale, organizaționale și politice nu sunt, în totdeauna, direct proporționale cu poziția ocupată în structura organizatorică a unei unități economice. Lucrătorii direct productivi pot oferi potențialuri individuale și colective remarcabile, dacă sunt puși în situația să se manifeste creativ. Rezultatele dezvoltării sunt apreciate

într-o măsură mai mare ca fiind în consens cu interesele, nevoile și aspirațiile oamenilor muncii, cind aceștia sunt implicați în toate etapele stabilirii și realizării unui obiectiv.

Participarea la organizarea și conducerea producției este creațoare de solidaritate umană. Ea oferă posibilitatea unei mai bune cunoașteri a problemelor de producție și a aspectelor sociale și umane ale întreprinderii. Participarea are și importante valențe educative. Ea ajută pe lucrători să devină conștienți de drepturile și obligațiile ce decurg din poziția lor în cadrul producției, să învețe modalitățile de exercitare eficientă a calității lor de gestionari ai producției și rezultatelor muncii.

Diversificarea și intensificarea participării la organizarea și conducerea producției răspund atât unor imperitive sociale generale ce decurg din permanentul proces de modernizare și democratizare a întregii vieți economice și sociale, cit și aspirațiilor oamenilor muncii. În societatea socialistă există o adevărată nevoie umană de participare. Tot mai mulți lucrători doresc să-și exprime poziția lor și pretind să se țină seama de ceea ce propun. Dorința lor de participare este asociată aspirațiilor spre demnitate și democrație. A le acorda dreptul de participare nu este o concesie sau un dar ce li se face, ci răspunde unei nevoi reale a lor. Participarea oamenilor muncii la organizarea și conducerea producției este un drept cu justificări obiective. Acest drept decurge, în primul rând, din poziția și rolul oamenilor muncii în cadrul societății sociale.

Cresterea rolului participării la organizarea și conducerea producției este determinată și de creșterea complexității tehnice și economice a producției sociale și organizării producției în cadrul unităților economice. Rezolvarea optimă a unor probleme tot mai numeroase și mai complexe impune mobilizarea potențialului participativ al tuturor oamenilor muncii. În acest mod se asigură impletirea competenței specialiștilor cu disponibilitățile creative ale lucrătorilor. Organizarea și conducerea sistemelor economice complexe care necesită considerarea unui volum mare de informații științifice, tehnologice, economice, sociale și psihosociale, nu s-ar putea realiza în mod eficient fără antrenarea unui număr crescând de lucrători. Participarea este impusă deci și de maximizarea eficienței funcționării sistemelor economice complexe.

Diversificarea și intensificarea participării la organizarea și conducerea producției sunt rezultatul procesului de perfecționare a relațiilor de producție sociale, al adincirii democratismului întregii vieți economice și sociale, al atingerii unor niveluri calitativ superioare în edificarea societății sociale multilateral dezvoltate.

Recunoașterea dreptului de participare nu este decât una dintre condițiile participării. Pentru ca aceasta să devină efectivă și utilă social, este necesar ca oamenii muncii să aibă posibilitatea să o exercite și să fie capabili să o exercite. Manifestarea dreptului la participare nu trebuie redusă la anumite momente cum ar fi adunările generale, ci trebuie să fie un fapt cotidian. Dobândirea capacitații și responsabilității de participare la organizarea și conducerea producției necesită un proces de invățare a participării în care sunt implicate toate instituțiile socializatoare. În cadrul acestui proces, oamenii muncii dobândesc conștiința dreptului de participare, pricperea de a participa și responsabilitatea participării.

Dobindirea competenței necesare participării la organizarea și conducerea producției pretinde pregătirea oamenilor muncii ca buni specialiști, formarea lor ca cetățeni responsabili, dobndirea cunoștințelor necesare din domeniul științei conducerii.

În condițiile cresterii complexității vieții economice și a rolului transformator al revoluției tehnico-științifice, participarea la organizarea și conducerea producției dobindește dimensiuni noi. Pe de o parte, democratizarea vieții sociale este asociată cu intensificarea și diversificarea participării. Tot mai mulți oameni ai muncii revendică dreptul de a participa la luarea deciziilor și la controlul dezvoltării și sunt hotărîți să și exercite acest drept. Pe de altă parte, pătrunderea revoluției tehnice și științifice în toate domeniile de activitate a condus la creșterea complexității organizării și conducerii vieții economice și sociale și la adâncirea specializaților. Aparent, cu cit cineva devine un specialist tot mai bun într-un domeniu tot mai limitat, cu atit i se diminuă capacitatea de a se pronunța asupra unor aspecte străine de specialitatea sa. Conducerea producției ar deveni ea însăși o activitate specializată, rezervată unor specialiști. Alternativa – bun specialist într-un domeniu tehnic sau participant la organizarea și conducerea producției – desigur pornește de la unele aspecte reale, devine falsă cind postulează incompatibilitatea celor doi termeni. Specializarea și participarea complexă nu sunt incompatibile. Societatea noastră socialistă demonstrează că poate avea loc o democratizare autentică a participării și în condițiile specializației. În acest scop, formarea oamenilor muncii nu se limitează la specializarea lor într-un anumit domeniu. Ea cuprinde și formarea lor politică și ideologică, dobndirea unei informații științifice despre organizarea și funcționarea societății, formarea capacității de interacțiune socială și a deprinderii de a participa la activitățile de conducere, educarea unei atitudini critice constructive față de problematica economică. Participarea se poate amplifica și în condițiile specializației atunci cind este o acțiune colectivă, exercitată în cadre democratice care favorizează cooperarea dintre specialiști.

Dezvoltarea pe baza realizărilor de virf ale revoluției tehnico-științifice generează condiții noi pentru participare. Noile tehnologii, pe lângă aportul pe care și-l aduc la usurarea muncii, la degrevarea oamenilor de sarcini repetitive și monotone, la creșterea productivității muncii și avutiei naționale, pot contribui la intensificarea și imbogățirea participării. Debarasajii de anumite sarcini de rutină, oamenii muncii se vor putea ocupa de activități creative și își vor intensifica participarea la organizarea și conducerea producției și la viața publică a colectivităților din care fac parte.

Dezvoltarea economică și socială a României în perioada 1986–1990 și în perspectiva anilor 2000 pune problema participării la un nivel calitativ nou. Transformările care sunt prevăzute să se întâmple în această perioadă sunt atât de importante încât ele pretind perfecționarea continuă a formelor și calității participării în toate domeniile de activitate. Dezvoltarea economică și socială a României este concepută în strinsă legătură cu democratizarea și intensificarea participării la crearea și utilizarea eficientă a venitului național, la organizarea și conducerea producției la nivel micro și macrosocial. Dovada acestei legături este faptul că pla-

nurile de dezvoltare economică și socială sint însoțite de programe de perfecționare a relațiilor de producție și sociale, de perfecționare a organizării și conducerii societății, de programe ideologice care au drept scop formarea unor atitudini și comportamente participative, a unei conștiințe participative comuniste. Planurile de dezvoltare economică și socială sint ele insele rezultatul unei largi participări democratice, sint un rezultat al gîndirii și acțiunii creative colective.

Partidul Comunist Român a acționat și acționează cu fermitate în vederea asigurării condițiilor necesare pentru participarea întregului popor la realizarea Programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, în vederea perfecționării sistemului instituțional al participării și formelor de participare a oamenilor muncii la organizarea și conducerea producției. În activitatea de modernizare a organizării și conducerii vieții economice și sociale, sistemul politic din țara noastră s-a preocupat nu numai de instituirea unui sistem participativ, dar și de buna funcționare a acestui sistem. Sunt elocvente în această privință luările de poziție ale conducerii superioare a partidului împotriva tuturor manifestărilor de formalism și birocratism, de lipsă de răspundere în gestionarea eficientă a fondurilor unităților economice, de nevalorificare a potențialului participativ al oamenilor muncii. Perfectionarea autoconducerii muncitor este și a întregului sistem participativ democratic constituie o dimensiune permanentă a activității teoretice și organizatorice a partidului și statului, bazată pe considerarea condițiilor obiective ale edificării societății socialiste în țara noastră și pe valorificarea creațoare a rezultatelor obținute în domeniul conducerii științifice și a științei conducerii.